

Samfunnsutvikling - Kommunal veiledning plan

SWECO NORGE AS
Postboks 80 Skøyen

0212 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
2024/8875-2
Gunhild Tørhaugen, plan
Kristin Loe Kjelstad, kulturarv, bygg og landskap
Ove Holseng, kulturarv, arkeologi
Mette Bjørnsen Saur, samferdsel
Ane Dorthea Lundberg Nordlie, naturmangfold
Bjørn-Arild Sveen, vilt

Dato:
18.04.2024

Merknad til - Oppstart av planarbeid - Detaljregulering - PLO Våler Kåten - Plan-ID 20240001 - Våler kommune

Vi viser til oversendelse fra SWECO Norge as mottatt 22.03.2024. Saken omhandler varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid for PLO Våler Kåten.

Bakgrunn

Bane NOR SF har som overordnet strategi og mål å legge ned 50% av samtlige usikrede planoverganger på landsbasis innen utgangen av 2028, for å ivareta sikkerheten til både de togreisende og de som krysser jernbanen.

Formålet med reguleringsplanen er å legge til rette for sanering/fjerning av 9 planoverganger mellom Våler og Kåten i Våler kommune. Planoverganger utgjør den hyppigste enkeltårsak til ulykker mellom tog og de som krysser, samt dødsulykker på jernbanen. Det skal etableres ca 2,5 kilometer med veg mellom Våler og Kåten for å sikre adkomstveg til 9 boenheter. Veiklasse skal avklares med Våler kommune.

Arealformål i planen vil i hovedsak være samferdselsanlegg. Det vil også være nødvendig å regulere midlertidig bygge- og anleggsområder for å sikre anleggsgjennomføring.

Krav til konsekvensutredning

For denne planen er det ikke krav om konsekvensutredning.

Fylkeskommunens rolle

Vår uttalelse er begrunnet ut fra vårt veiledningsansvar (pbl. § 3-2) og vår samfunnsutviklerrolle med ansvar for å bidra til en helhetlig og ønsket utvikling gjennom planlegging i Innlandet fylke, samtidig skal vi ivareta vårt faglige myndighetsansvar på utvalgte områder. Dette omfatter både nasjonale og regionale mål og hensyn på fagområder som; kulturarv, samferdsel, trafikksikkerhet, kollektiv, gåing og sykling, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SBATP), stedsutvikling, friluftsliv, barn og unges interesser, vilt, villrein, vannmiljø, ferskvannsfisk og universell utforming.

Fylkeskommunen har et særskilt ansvar som vegeier og forvalter av fylkesvegene i Innlandet, samtidig som vi også skal forvalte eiendommer i kraft av å være grunneier.

Fylkeskommunens innspill

Planprosessen skal gjennomføres i henhold til overordnet lov- og planverk. Dette innebærer blant annet at regionale planer og strategier legges til grunn for arbeidet og blir innarbeidet i planforslaget, samt at bestemmelser i kommuneplanens arealdel videreføres der det er relevant. Viser til [gjeldende planer for Innlandet fylke](#).

Plan

Planstatus: Planområdet er innenfor areal til Kommunedelplan (KDP) for Våler sentrum og for Braskereidfoss og kommuneplanens arealdel (KPA).

KPA har formål: LNF.

KDP for Braskereidfoss har formål: Jernbane og LNF.

KDP for Våler har formål: Jernbane, LNF, Boligområder, Friområder og Veiareal

Varselområdet dekker deler av *Reguleringsplan for Stulsåsen vest*, PlanID: 19810016, vedtatt i 1981.

Det er vurdert at planarbeidet ikke utløser krav om konsekvensutredning, fylkeskommunen forventer likevel at relevante tema blir synliggjort i planarbeidet. Konsekvenser for kulturmiljøet bør f.eks synliggjøres, viser til merknad fra kulturarv.

Friluftsliv: I henhold til friluftsloven § 22 skal fylkeskommunen arbeide for å fremme friluftsmål innen sitt område, og har ansvar for å ivareta de allmenne friluftinteressene i forbindelse med planarbeid og i enkeltsaker.

Planområdet berører det registrerte friluftsområdet Spulsåsen Boligfelt nord. Dette området er et viktig turområde for barnehage og boligfelt, og eventuelle konsekvenser tiltaket utløser må synliggjøres i planforslaget.

Jordvern: Planen vil medføre omdisponering av dyrket mark. Beslaget anslås ved planoppstart å bli mellom 8000- 10000 m², avhengig av hvilken løsning som velges. Dette er vurdert til å ikke være en «større omdisponering», jf. KUF §10. Jordvernet er blitt skjerpet og synliggjøring av ulike alternativ for best mulig å kunne hensynta jordvernet blir viktig i denne plansaken. Viser til statsforvalteren.no: *Vi trenger dyrket og dyrkbar jord for å sikre matforsyning på lang sikt. Derfor bør vi i størst mulig grad unngå å bygge veier, boliger og industribygg på dyrket mark. Jordvern innebærer å sikre at den beste jorda fortsatt brukes til å dyrke mat, og ikke blir omdisponert til andre formål.*

<https://www.statsforvalteren.no/portal/landbruk-og-mat/jordvern/>

Medvirkning: Viser til nasjonale forventninger: "Planprosessene skal være åpne og etterprøvbare, og alle interesser skal ha mulighet til å bli hørt. Det skal aktivt legges til rette for medvirkning fra innbyggere, næringsliv, sivilsamfunnet og andre berørte. Tidlig involvering bidrar til bedre planer, færre konflikter og effektiv gjennomføring av planene. Kommunene skal se til at det legges til rette for medvirkning også i private planforslag. "

Kulturarv

Etablering av ny adkomstveg til boliger og småbruk på oversiden av jernbanen, på tvers av dagens struktur, vil gripe inn i dette jordbrukspregede landskapet inn mot Våler sentrum. Flere av tunene er SEFRAK-registrerte. Jernbanemiljøet ved Våler stasjon er kommunalt listeført kulturmiljø. Vi forutsetter at kulturmiljøverdiene vektlegges sterkt i planarbeidet.

Når det gjelder automatisk freda kulturminner, ser vi på høydedata (LIDAR) at det sannsynligvis finnes kullgroper innenfor planområdet. Vi må derfor foreta arkeologisk registrering, jf. undersøkelsesplikten i kulturminneloven §9.

I henhold til lov om kulturminner § 10 skal tiltakshaver dekke de utgifter kulturminnemyndighetene har i forbindelse med gjennomføringen av undersøkelsesplikten etter § 9 for alle offentlige tiltak og større private tiltak. Riksantikvaren og Klima- og Miljødepartementet har utarbeidet retningslinjer for oppfyllelse av undersøkelsesplikten jf. kulturminneloven § 9. Det er også utarbeidet mal for budsjettering av registreringsarbeidet. Det totale maksimumsbudsjettet for denne registreringen er beregnet til inntil kr 55 732,-. Dette inkluderer forarbeid, reisetid, feltarbeid, etterarbeid, reiseutgifter (overnatting/diett/transportutgifter) og en datering. Spesifisert budsjettoverslag for den arkeologiske registreringen følger vedlagt. Endelige kostnader blir angitt i regnskap vedlagt vår uttalelse etter at registreringen og rapport for arbeidet er ferdigstilt.

Vi opplyser om at planen ikke kan vedtas før fylkeskommunen har sendt ny uttalelse på grunnlag av varslet kulturminneregistrering. Dersom det planlegges tiltak påbegynt før områdene er registrert eller endelig uttalelse foreligger, må fylkeskommunens saksbehandler kontaktes.

Vi understreker at arkeologisk registrering ikke foretas før vedlagte budsjettoverslag er bekreftet godkjent pr. epost. Tiltakshaver må ta kontakt med kulturarvseksjonen i god tid før registreringen ønskes gjennomført, slik at vi kan planlegge registreringen i forhold til kapasitet. Eventuelle spørsmål i forbindelse med varslet arkeologisk registrering kan rettes til kulturarvseksjonens saksbehandler.

Som det framgår av brevet deres er det også tidligere registrert to kulturminner innenfor eller nær planområdet. Det er ei fangstgrop (id 49938) og ei tjæremile (20330). I henhold til den nasjonale kulturminnedatabasen «Askeladden» ligger disse kulturminne i dag i fulldyrka mark med vernestatus «fjernet (aut. fredet)». Dette innebærer at det tidligere er gitt dispensasjon fra kulturminneloven for å fjerne disse kulturminnene i forbindelse med søknad om nydyrking. Dere kan derfor se bort fra disse kulturminnene i det videre planarbeidet.

Samferdsel

Innlandet fylkeskommune har et generelt regionalt ansvar for blant annet trafiksikkerhet og tilrettelegging for gåing og sykling. Som vegeier og forvalter av fylkesvegene i Innlandet, uttaler vi oss til alle forhold som berører fylkesvegene konkret.

På generelt grunnlag forventer vi at det gjennom planarbeidet må det gjøres tilstrekkelige fagkyndige veg-, trafikk- og trafiksikkerhetsmessige vurderinger.

Planovergangene som skal fjernes/saneres har adkomst fra fylkesveg 2116, Vålgutua. Vi forventer at avkjørslar fra fylkesvegen som ikke lengre blir nødvendige som adkomstveger, fysisk fjernes i forbindelse med gjennomføring av tiltaket, og at det knyttes rekkefølgekrav til dette.

Klima, miljø og naturmangfold

Det er både skog- og myrområder innenfor foreslått planområde. Våtmarker står for flere av økosystemtjenestene vi utnytter oss av i dag: de er store karbonlagre, og utgjør en sentral rolle ved flom ved at de trekker til seg vann og sakte slipper det ut igjen. I tillegg bidrar også våtmarker til bedre vannkvalitet ved å suge til seg næringsstoffer fra vannmassene, og er hjem til flere spesialiserte arter som er avhengig av fuktige omgivelser. Ivaretagelse av myrområder er i tråd med nasjonale retningslinjer, som konstaterer at en så mye som mulig skal unngå utbygging av myrer. Skogområder står også for flere viktige økosystemtjenester, ved at de også er store karbonlagre. I tillegg bidrar skogen til bedre luftkvalitet, og er hjem til hovedtyngden av artene som lever i Norge. Det er derfor helt nødvendig å benytte hensynssoner for å unngå påvirkning på disse områdene, eller eventuelt ekskludere de fra planområdet. Om en påvirkning på områdene ikke er uunngåelig, må konsekvensene av planarbeidet og hva som blir berørt synliggjøres tydelig i videre arbeid.

Hjorteviltbestandene har i utgangspunktet mindre behov for særskilt oppfølging i arealplaner, men det er viktig å ha oppmerksomhet om deres trekkruter. Ny utbygging bør ikke danne barrierer som hindrer viltet i å komme seg fram, særlig der det er få grønnstrukturer og topografi gjør det vanskelig for viltet å ta seg frem.

Varslet planarbeid vil kunne resultere i forringelse av grønnkorridorer, samt en videre fragmentering i et allerede svært fragmentert landskap. Fragmentering er den største grunnen til tap av naturmangfold i Norge i dag, på grunn av mangelen på store nok leveområder og passasjer mellom habitatene for artene. Videre i planarbeidet er det derfor viktig å etterstrebe en så lite invasiv strategi som mulig, der områdets funksjon for det biologiske mangfoldet prioriteres og ivaretas.

Oppsummering

Fylkeskommunen har vurdert saken og viser til merknader under de ulike fag, spesielt til merknad under kulturarv og klima, miljø og naturmangfold.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
Seksjonssjef, plan

Gunhild Tørhaugen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg

1 Budsjet Reg.pl. PLO Kåten, Våler

Kopi til:

VÅLER KOMMUNE
STATENS VEGVESEN LILLEHAMMER KONTORSTED
STATSFORVALTEREN I INNLANDET
BANE NOR SF